

Gimnazija Kranj

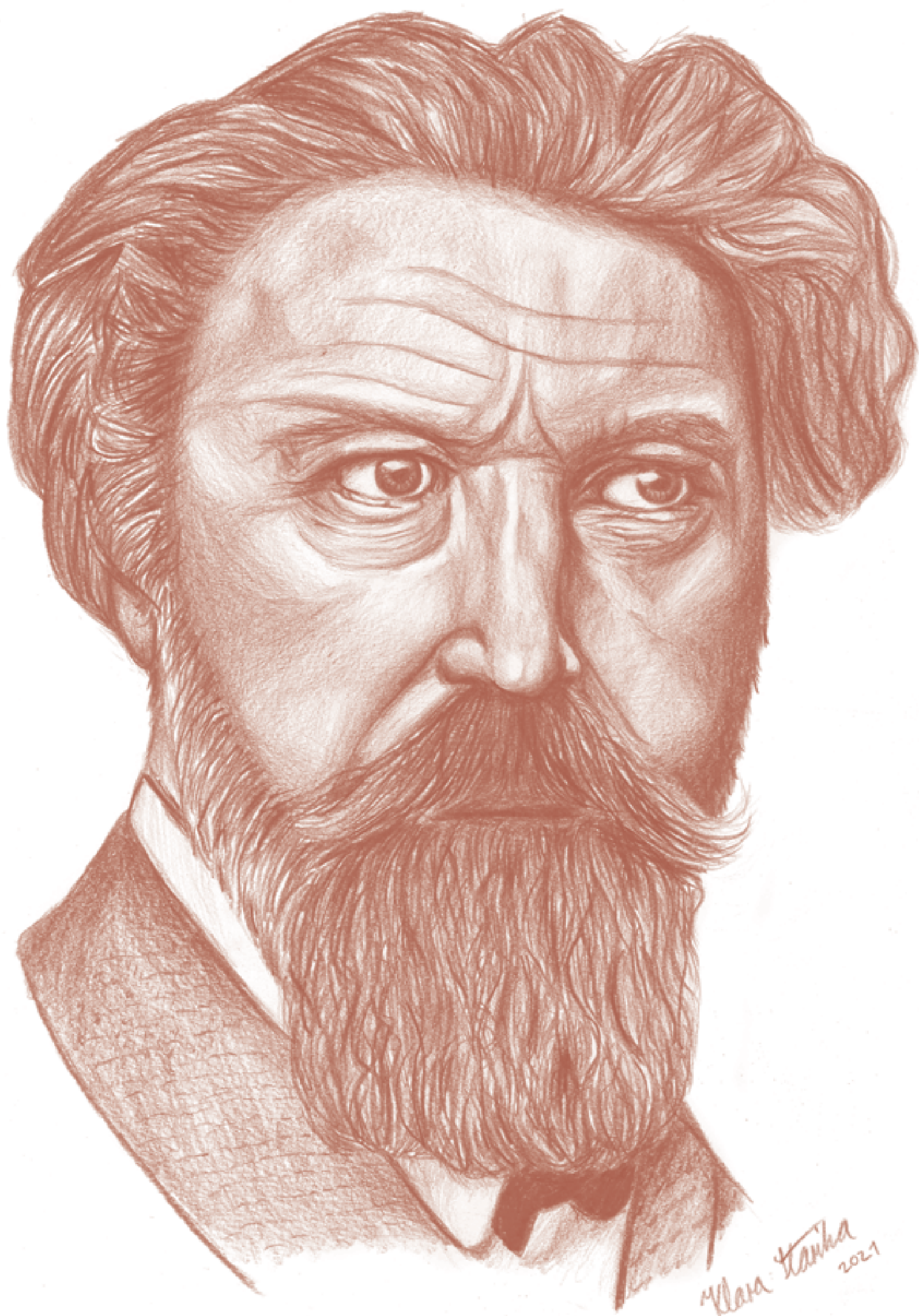
Slovenski velikani

KOLEDAR
IN POTUJOČA
RAZSTAVA
GIMNAZIJE
KRANJ
2022

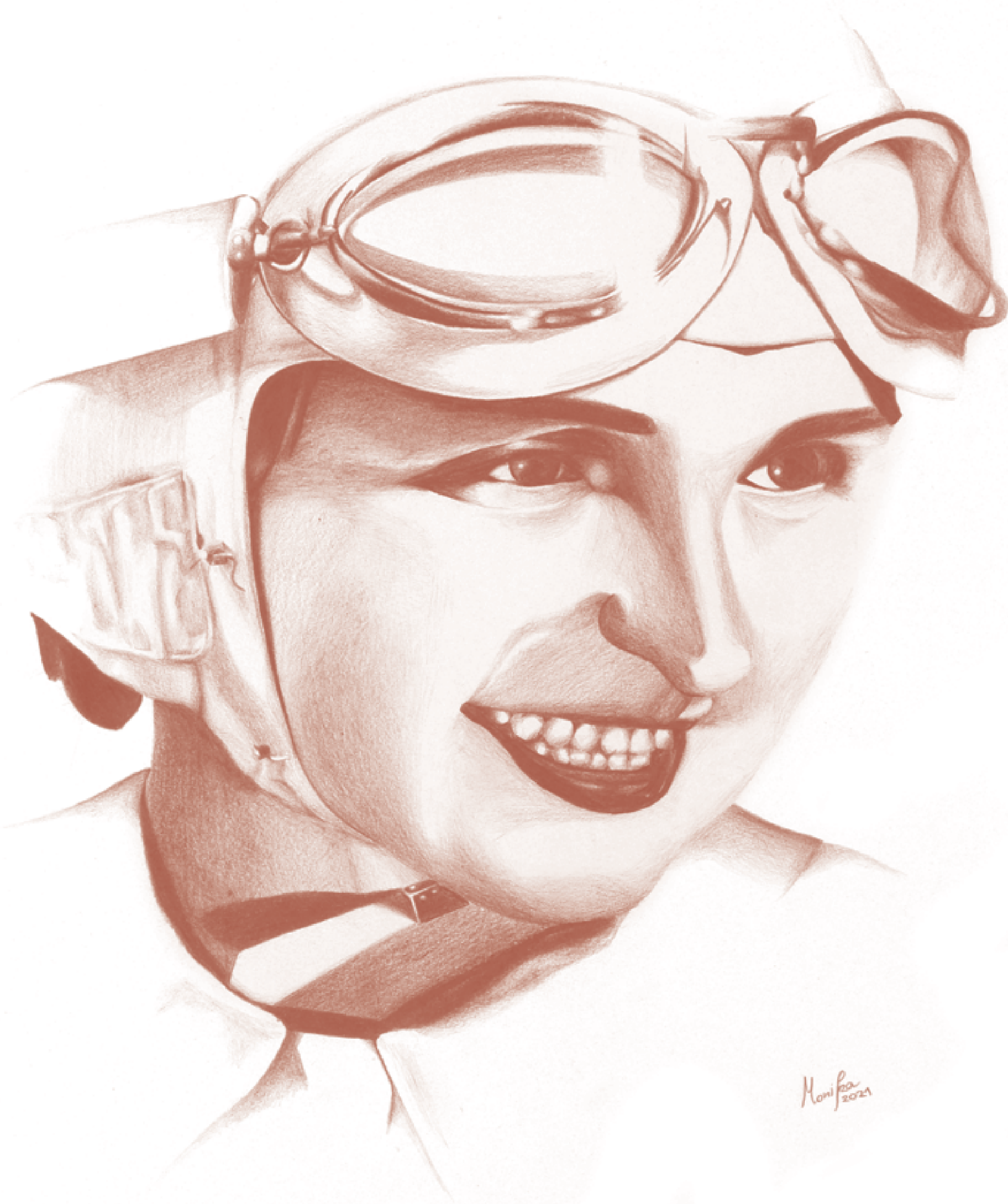
Alma Karlin (1889–1950)

Gaja Bumber iz 4. h

Rihard Jakopič (1869–1943)

Klara Stariha iz 3. a

Kristina Gorišek Novaković (1906–1996)

Monika Sunesko iz 4. č

Nejc Zaplotnik (1952–1983)

Ula Simonič iz 4. b

Oton Župančič (1878–1949)
Klara Stariha iz 3. a

Kristina Brenk (1911–2009)

Gaja Bumbarr iz 4. h

Stanko Bloudek (1890–1959)

Monika Sunesko iz 4. č

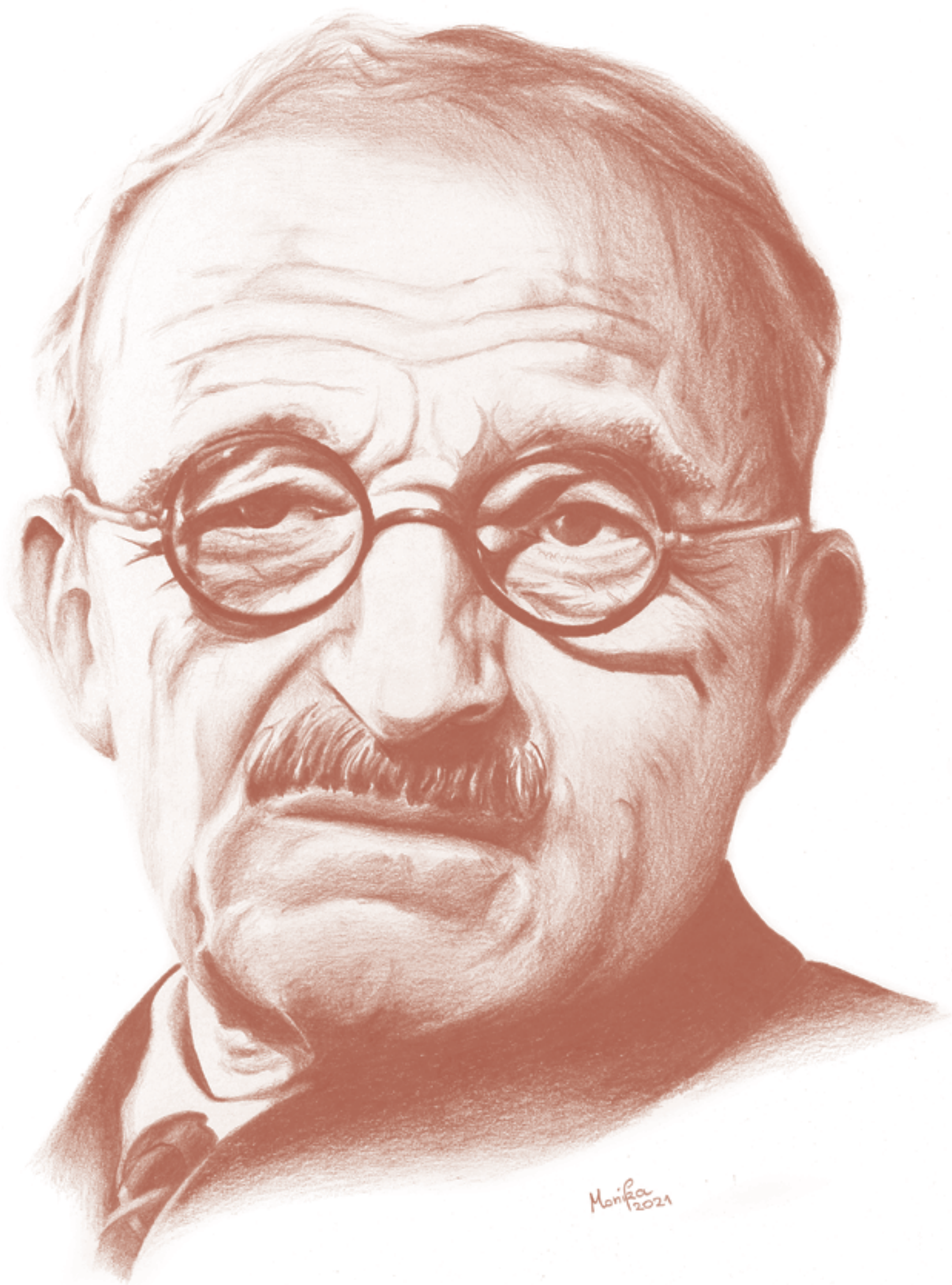

Pater Simon Ašič (1906–1992)

Ula Simonič iz 4. b

Ita Rina (1907–1979)
Klara Stariha iz 3. a

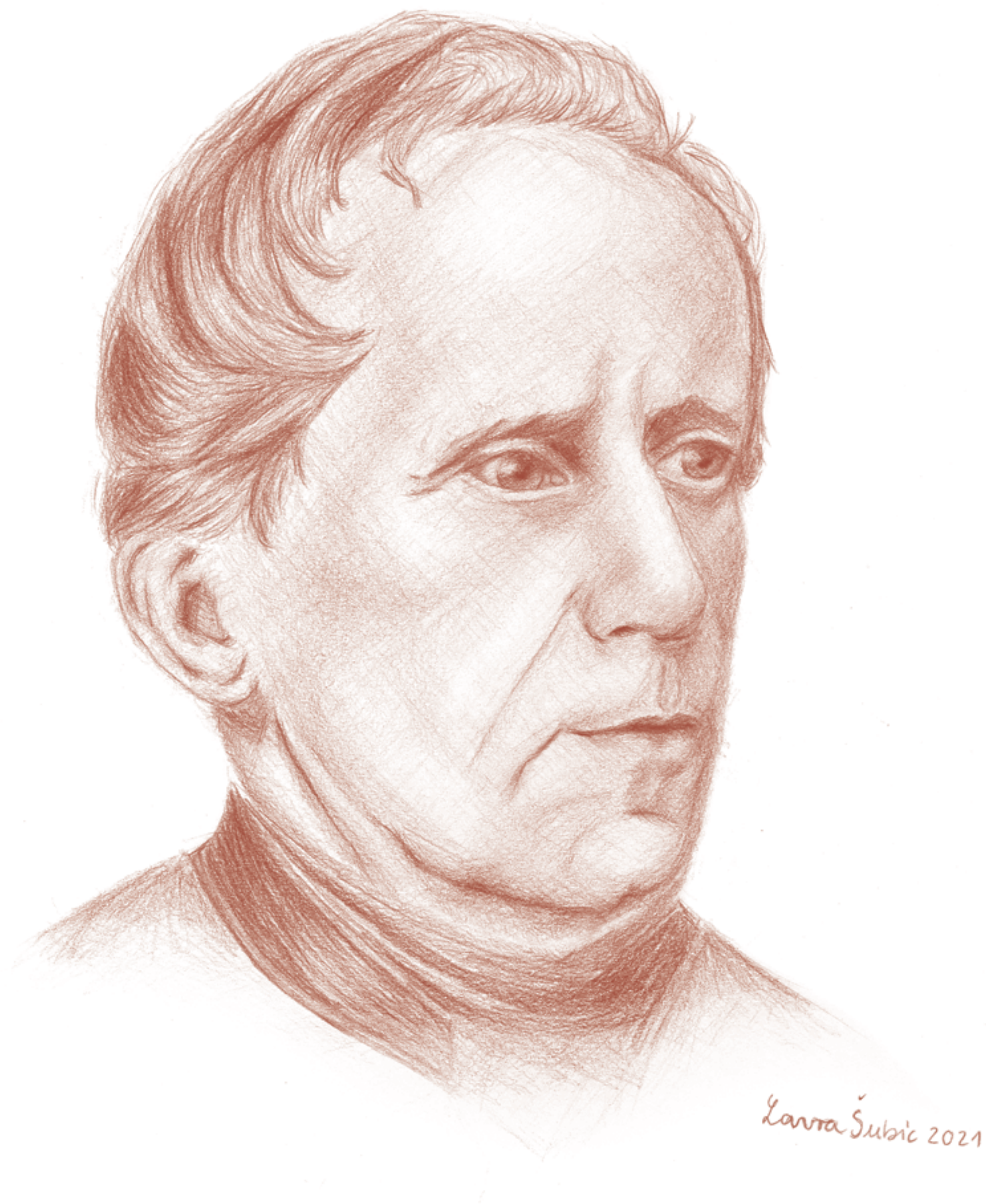
Josip Plemelj (1873–1967)

Monika Sunesko iz 4. č

Franja Bojc Bidovec (1913–1985)

Gaja Bumbar iz 4. h

Janez Bleiweis (1808–1881)
Lavra Šubic iz 2. g

PORTRETISTKE *z avtoportreti*

Gaja Bumar iz 4. h

Biti ena prvih svetovnih popotnic, voditi partizansko bolnišnico v času 2. svetovne vojne, s knjigami bodriti otroško domišljijo, kljubovati okupatorju, telesnim hibam ali družbenim normam ... za vse to je ključen pogum. Tako sem se pri upodobitvi treh izmed nekaj najdrznejših žensk v slovenski zgodovini osredotočila predvsem na sočasno odločnost in milino v njihovem pogledu.

(Alma Karlin, Franja Bojc Bidovec in Kristina Brenk)

Monika Sunesko iz 4. č

Ob risanju portretov mi je bila glavna prioriteta to, da sem našla tisto idealno sliko, ki je v sebi skrivala tisto iskrico v očeh, nasmeh ali neko nenavadno nepopolnost obraza, v kateri si lahko odkril resnico človeka na sliki in pomislil, da bi ga rad spoznal, tako njega kot njegovo zgodbo. «

(Stanko Bloudek, Kristina Gorišek Novaković in Josip Plemelj)

Lavra Šubic iz 2. g

Pri upodobitvi Janeza Bleiweisa je bil zame cilj, da portret odraža pokončnost in načelnost človeka, ki si je vse življenje prizadeval za uveljavitev slovenskega jezika. Kljub različnim pogledom na njegovo življenje in delo sem portretiranca želela prikazati kot ponosnega Slovence, enega izmed velikanov naše preteklosti.

(Janez Bleiweis Trsteniški)

Klara Stariha iz 3. a

Pri ustvarjanju letošnjega koledarja sem se soočila s precejšnjim izzivom, kajti portreti prejšnjih let so bili zares izvrstni, prav ti pa so me tudi navdušili za risanje obrazov. Vseeno sem pri ustvarjanju uživala; vseč mi je bil izzivalni pogled čudovite igralka Ite Rine, topli nasmeh književnika Otona Župančiča, na nek način pa tudi kuštrava brada in brki slikarja Riharda Jakopiča.

(Ita Rina, Oton Župančič, Rihard Jakopič)

Ula Simonič iz 4. h

Pri risanju nekoga, ki ga širša slovenska javnost občuti kot legendo ali velikana, se je treba resnično potruditi, saj namreč nočemo biti prav mi tisti, ki mu bomo storili krivico. Tako lahko brez zadržkov rečem, da je bil pritisk precej močan. Pri patru Simonu Ašiču mi je bilo najbolj pomembno, da uspem ujeti njegov dobrodušni nasmeh in dobro voljo do ljudi, katerim je pomagal, Nejca Zaplotnika pa sem poskušala upodobiti tako, da se je karseda videla njegova moč in odpornost, ki ju prinese alpinizem.

(pater Simon Ašič in Nejc Zaplotnik)

JANUAR
Alma Karlin
12. oktober 1889–14. januar 1950

Alma Ida Wilibalda Maksimiljana Karlin je bila svetovna popotnica, pisateljica in zbirateljica slovenskega rodu. Kot deklica je bila deležna stroge vzgoje svojega očeta, ki pa je pri njenih rosnih osmih letih umrl. Velik del otroštva je zaradi zdravstvenih težav preživela na klinikah. V Londonu je diplomirala iz osmih tujih jezikov in se preživljala kot prevajalka in učiteljica tujih jezikov. Ob izbruhu prve svetovne vojne se je zaradi nevzdržnih življenjskih razmer v Veliki Britaniji preselila na Norveško. Takrat je spoznala, da želi biti pisateljica in popotnica. Proti koncu novembra leta 1919 se je odpravila na samotno popotovanje okoli sveta. Že med potovanji, pa tudi po vrnitvi v Celje, je Alma izdala kar dvaindvajset knjig. Zaradi nasprotovanja nacizmu se je znašla v zaporu, vendar je prijateljica kmalu dosegla njeno izpustitev. Kasneje se je pridružila partizanom. Alma je umrla 14. januarja 1950 v domačem Celju.

portret je narisala Gaja Bumbar iz 4. h

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

APRIL
Nejc Zaplotnik
15. april 1952–24. april 1983

Jernej Nejc Zaplotnik je bil slovenski alpinist in pisatelj, rojen 15. aprila 1952 v Kranju. Šolal se je na Gimnaziji Kranj, v Ljubljani je sprva študiral na Filozofski fakulteti psihologijo, nato pa še na Fakulteti za telesno kulturo. Bil je aktiven član gorske reševalne ekipe in zavzet alpinist, poleg tega pa je poučeval športno vzgojo na OŠ Staneta Zagarja v Kranju. 13. maja 1979 sta se Andrej Štremfelj in Nejc Zaplotnik zapisala v alpinistično zgodovino, ko sta kot člana 25-članske jugoslovanske odprave kot prva Slovenca stopila na najvišjo goro sveta. Dva dni pozneje so vrh dosegli še Stane Belak, Hrvat Stipe Božić in vodja šerp, domačin Ang Phu. Zaplotnik je bil eden redkih na svetu, ki se je povzpel na tri osemtisočake po prvenstvenih smereh, žal pa mu je 24. aprila 1983 plaz, ki se je utrgal z južne stene Manasluja v Himalaji, vzel življenje. Redno je pisal za Planinski vestnik in ostale alpinistične revije, vrh njegovega pisanja pa je izpovedna knjiga Pot.

portret je narisala Ula Simonič iz 4. h

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

JULIJ
Stanko Bloudek
11. februar 1890–26. november 1959

Stanko Bloudek je bil slovenski letalski pionir, konstruktor smučarskih skakalnic ter drugih športnih objektov in naprav, športni delavec in mecen. Njegova je planiška velikanka. Osnovno šolo ter štiri leta gimnazije je končal na Češkem, maturiral pa je v Ljubljani. Študij na strojnem oddelku praške visoke tehnične šole mu je odprl pot v letalsko industrijo. Uspešno je izdelal več motornih letal pri mnogih različnih združbah. Po vrnitvi v Ljubljano se je preusmeril v druge dejavnosti, predvsem v avtomobilsko industrijo. Odprl je tudi svojo tovarno kovinskih izdelkov. Udejstvoval se je tudi v športu. Bil je nogometaš, slovenski rekorder v metu diska ter trikratni državni prvak v drsanju. Pomemben je bil za mnoge projekte na področju športa. Po njem se še danes imenujejo najvišja priznanja za izjemne dosežke na področju športa v Sloveniji ter mnogi športni objekti.

portret je narisala Monika Sunesko iz 4. č

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

OKTOBER
Josip Plemelj
11. november 1873–22. maj 1967

Josip Plemelj bil slovenski matematik, fizik in astronom, ki se je rodil 11. decembra 1873. Študiral in doktoriral je iz matematike na Dunaju, kasneje je učil v Ukrajini kot redni profesor matematike na univerzi v Černovicah, zatem pa še v Ljubljani. Bil je tudi prvi rektor Univerze v Ljubljani, redni član SAZU ter dopisni član jugoslovanske, srbske in bavorske akademije znanosti. Po njem se imenujejo enačbe o robnih vrednostih holomorfnih funkcij, ki jih je odkril pri reševanju Riemann–Hilbertovega problema. Leta 1912 je dobil Liebnovo nagrado, leta 1949 postal prvi častni član Društva matematikov, fizikov in astronomov Slovenije, leta 1954 je prejel Prešernovo nagrado, leta 1963 pa častni doktorat Univerze v Ljubljani.

portret je narisala Monika Sunesko iz 4. č

FEBRUAR
Rihard Jakopič
12. april 1869–21. april 1943

Rihard Jakopič je bil slovenski slikar, predstavnik impresi-onizma in ekspresionizma. Rodil se je kot osmi, najmlajši otrok v premožni družini. Obiskoval je osnovno šolo na Grabnu in v Ljubljani. Kasneje se je po uspešno opravlje-nih izpitih vpisal na dunajsko akademijo, potem je odšel v München, kjer se je vpisal v Ažbetovo slikarsko šolo. Od leta 1900 je živel v Ljubljani. Sodeloval je pri ustanovitvi Slovenskega umetniškega društva. Zatem ga je njegova slikarska pot popeljala na Hrvaško, kasneje pa v Prago in na Dunaj, kjer je prirejal razstave slovenskih umetnikov. Po vrnitvi v Škofjo Loko se je poročil. Po še nekaj potovanjih, razstavah in pretresih se je stalno naselil v Ljubljani, kjer je s Sternenom ustanovil risarsko in slikarsko šolo. Kasneje je v Ljubljani sezidal razstavni paviljon. Rihard Jakopič je z lastnim umetniškim delom (Breze, Zima, Sončni breg ...) in ostalimi dejavnostmi bistveno posegel v slovensko umetnostno kulturo.

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

MAJ
Oton Župančič
23. januar 1878–11. junij 1949

Oton Župančič, eden izmed štirih glavnih predstavn-i-kov slovenske moderne, je bil slovenski pesnik, dramatik, esejist in prevajalec. Rodil se je v premožni belokranjski družini. Šolal se je na gimnaziji v Novem mestu in kasneje v Ljubljani. Študij zemljepisa in zgodovine je nadaljeval na Dunaju. Po vrnitvi v Ljubljano se je najprej preživljal kot prevajalec, kmalu za tem pa kot dramaturg v ljubljanskem gledališču. Po Aškerčevi smrti je postal mestni arhivar. Leta 1926 je prevzel predsedstvo Društva slovenskih književnikov. Takrat je bil tudi eden izmed ustanoviteljev slovenskega PEN-a. Oton Župančič je bil imenovan med prve člane Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Aktiven je bil tudi na političnem področju. S svojimi deli si je prislužil naziv častnega meščana Ljubljane. Napisal je mnogo del, ki zaznamujejo slovensko književnost (Čaša opojnosti, Čez plan, Samogovori, Pisanice, Veronika Deseniška ...).

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

AVGUST
Pater Simon Ašič
30. november 1906–25. avgust 1992

Pater Simon Ašič je bil duhovnik in pripadnik cistercijan-cev, ki se je rodil 30. novembra 1906 v Gorici pri Raztezu, umrl pa 25. avgusta 1992 v samostanu v Stični. Tam je s krajšimi premori preživel kar 73 let. Celo svoje življenje se je ukvarjal z rastlinami, raziskoval, kako vplivajo na potek bolezni, in si prav zato pridobil sloves »stiškega dohtarja«. Je tudi avtor treh knjig o dobrobiti zdravičnih rastlin, ki jih najdemo v skoraj vseh slovenskih gospodinjstvih. Po njem je bila ob stoletnici njegovega rojstva poimenovana Ašičeva pot na Ljubljanskem barju.

portret je narisala Ula Simonič iz 4. h

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

NOVEMBER
Franja Bojc Bidovec
26. november 1913–26. november 1985

Franja Bojc Bidovec je bila slovenska zdravnica, rojena 26. novembra 1913, ki je delovala med drugo svetovno vojno in bila med partizani. Medicino je študirala v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu, kjer je leta 1939 tudi diplomirala. Od januarja 1944 pa do konca druge svetovne vojne je bila upravnica partizanske bolnice Franja, ki je po njej tudi poimenovana. Po vojni je kot zdravnica delovala po vsej Jugoslaviji, nekaj časa celo v Italiji. Opravila je specialistični izpit in diplomirala iz genitalne tuberkuloze. Znanstvene članke je objavljala v jugoslovanskih in tujih revijah. V njeno čast in v čast njene bolnice vsako leto priredijo maraton Franja, ki predstavlja enega od vrhuncev sloven-skega kolesarstva.

portret je narisala Gaja Bumbar iz 4. h

MAREC
Kristina Gorišek Novaković
15. december 1906–1996

Kristina Gorišek je bila prva slovenska letalka. Rodila se je v premožni in številčni družini. Obiskovala je osnovno šolo v Stični, meščansko šolo v Novem mestu in Celovcu ter trgovsko šolo v Ljubljani. Po končani šoli se je preselila v Beograd, kjer je delala na pošti. Kmalu se je prijavila v civilno letalsko šolo. Prestala je vse izpite in že kmalu sama poletela. Prejela je medaljo vojnega ministrstva za hrabrost. Udeležila se je številnih letalskih mitingov, članke o letalstvu pa je objavljala v časopisju. Po začetku druge svetovne vojne je sprejela poklic telefonistke na letališču v Zagrebu, kjer je spoznala moža in se čez nekaj let z njim preselila v Anglijo. Brezoviška Tinca je sicer zadnjič poletela leta 1940, saj njen mož ni bil navdušen nad njenim hobijem.

portret je narisala Monika Sunesko iz 4. č

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

JUNIJ
Kristina Brenk
22. oktober 1911–20. november 2009

Slovenska pisateljica, pesnica, dramatičarka, prevajalka in urednica je študirala psihologijo in pedagogiko na Filo-zofski fakulteti v Ljubljani in obiskovala dramsko šolo Mihaele Šaričeve. Zavzemala se je za ustanovitev mla-dinskega gledališča, zato se je leta 1938 odločila za študij teorije gledališča za mlade v Pragi. Doktorirala je leta 1939 iz pedagogike. Bila je soustanoviteljica in prva urednica Mladinske knjige. Zasnovala je knjižne zbirke za otroke: Najdihojca, Čebelica, Velike slikanice, Cicibanova knjižica, Zlata ptica, Zvezdica, Mladi oder, Lutkovni oder. Bila je med ustanovitelji tekmovanja za bralno značko. Svoje prvo avtorsko delo z naslovom Golobje, sidro in vodnjak je objavila leta 1960. Snov za svoja dela je črpala iz spominov na otroštvo in dom, NOB ter iz ljudskega izročila. Prevajala in urejala je slovenske in tuje pravljice ter pesmi. Med drugim je leta 1997 prejela častni znak svobode Republike Slovenije za življenjsko delo v mladinski literaturi in založ-ništvu, leta 1999 pa Levstikovo nagrado za življenjsko delo.

portret je narisala Gaja Bumbar iz 4. h

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

SEPTEMBER
Ita Rina
7. julij 1907–10. maj 1979

Ita Rina je bila ena redkih slovenskih igralk, ki se jim je uspelo uveljaviti v tujini. Svoje zgodnje otroštvo je preživela v Divači. Po izbruhu prve svetovne vojne se je z družino preselila v Ljubljano. Že kot mladenka se je zaradi očeta navdušila nad igro. Konec oktobra leta 1926 je v Sloven-skem narodu izšel razpis za lepotno tekmovanje angleške distribucije Fanamet. Ita se je uvrstila med sedem najlepših kandidatk, kar je v njenem življenju povzročilo usoden preobrat. Kljub nasprotovanju mame je pobegnila v Berlin, kjer je dosegla vzpon med filmske zvezde. Do leta 1931, ko se je posvetila družinskemu življenju, je odigrala paleta različnih vlog. Po koncu vojne se je Ita Rina ponovno posvetila igralski karieri. Svoja zadnja leta je z možem preživela v črnogorskem primorju.

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

portret je narisala Klara Stariha iz 3. a

DECEMBER
Janez Bleiweis
19. november 1808–29. november 1881

Janez vitez Bleiweis Trsteniški je bil slovenski veterinar, publicist, zdravnik in politik, ki se je rodil 19. novembra 1808 v Kranju. Bil je urednik prvega slovenskega časopisa Kmetijske in rokodelske novice, profesor, deželni veterinar, ljubljanski občinski svetnik, član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, predsednik Slovenske matice in še marsikaj drugega. Zavzemal se je za razvoj kmečkega in obrtniškega prebivalstva in uvedbo slovenščine kot uradnega jezika v šolah in uradih, za kar si je pridobil sloves »očeta naroda«. Zelo se je zavzemal za ustanova-tev gimnazije v Kranju. Malo pred njegovo smrtjo 29. novembra 1881 ga je cesar Franc Jožef I. razglasil za viteza Trsteniškega. Predikat »Trsteniški« si je izbral po vasi Trstenik pri Golniku, od koder izvirajo njegovi predniki. Viri pričajo, da je bil njegov pogreb eden največičastnejših tistega časa.

portret je narisala Lavra Šubic iz 2. g

KOLEDARJU NA POT

Do zdaj je bilo v treh koledarjih in potujočih razstavah Slovenski velikani upodobljenih 36 portretov pomembnih slovenskih osebnosti. Nekatere pripadajo kanonu slovenske biografije, spet druge smo skoraj izbrisali iz našega spomina. Naloga upodobiti cvet slovenskega naroda se zdi nedosegljiva, saj bi se ji lahko posvečali desetletja, v svojem idealizmu je lahko tudi kamen spotike. S tehniko svinčnika je tudi tokrat pet kranjskih gimnazijk, med njimi je Gaja Bumbar sodelovala pri vseh treh projektih, v maniri starih mojstrov nadaljevalo delo svojih predhodnic. V novo leto stopamo z neuklonljivo, samosvojo in vznemirljivo Almo Karlin ter popotujemo čez brezdanja duhovna obzorja posameznikov, vse dokler leta 2022 ne bomo zapustili z Janezom Bleiweisom, Kranjčanom s prizemljenim, trmastim, nekoliko robatim značajem, pa tudi zmernim in popustljivim, kot ga opisujejo nekateri. Romantičen in idealiziran je pogled na slovenskega človeka, vendar verjetno le takšno doživljanje nas samih lahko prispeva k ustvarjanju samozavestne, tvorne, strpne slovenske biti. Ustvarjanje idealov je del ustvarjanja naroda in v širšem pogledu ustvarjanja človeštva. Kaj bi bil človek brez idealov?

mentorica Nataša Kne, prof.

Do zdaj smo upodobili

Leto 2020:

Jože Plečnik
France Prešeren
Lili Novy
Jurij Vega
Ana Mayer - Kansky
Primož Trubar
Ivana Kobilca
Janez Puhar
Jakob Aljaž
Zofka Kveder
Rudolf Maister
Ivan Cankar

Leto 2021:

Edvard Rusjan
Veronika Deseniška
Srečko Kosovel
Ignacij Borštnik
Josipina Turnograjska
Simon Jenko
Angela Piskernik
Ivan Vurnik
Miki Muster
Leon Štukelj
Duša Počkaj
Herman Potočnik Noordung

Leto 2022:

Alma Karlin
Rihard Jakopič
Kristina Gorišek Novaković
Nejc Zaplotnik
Oton Župančič
Kristina Brenk
Stanko Bloudek
pater Simon Ašič
Ita Rina
Josip Plemelj
Franja Bojc Bidovec
Janez Bleiweis